

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 612 **din data de 18.09.2019**

Dosar nr.: 295/2018

Petiția nr.: 2021/10.04.2018

Petent:

Reclamat: – **Primar al Municipiului Sfântu Gheorghe**

Obiect: Petentul consideră că primarul a discriminat cetățenii români într-un interviu acordat unei publicații maghiare, ziarul în limba maghiară Haromszek.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul consideră că primarul a discriminat cetățenii români într-un interviu acordat unei publicații maghiare, ziarul în limba maghiară Haromszek.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 2333/27.04.2018 a fost citat petentul, iar prin adresa înregistrată sub nr. 2506/27.04.2018 au fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 25.05.2018.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul stabilit, petentul a fost prezent, iar partea reclamată a fost absentă.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 3365/27.04.2018 petentul depune traducerea interviului.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

9. Prin sesizarea înregistrată la CNCD sub nr. 2333/24.04.2018, petentul reclamă interviul acordat de către partea reclamată, unei publicații maghiare, ziarul în limba maghiară Haromszek.

10. Reclamatul, în interviul acordat ziarului în limba maghiară Haromszek a avut următoarele replici: la întrebarea reporterului ”: La ultimul recensământ s-a constatat o

scădere a numărului românilor...”, răspunde: ”Să nu uităm că în jurul nostru funcționează magneți uriași. **Românii care sunt deranjați de mediul maghiar, trebuie să se mute mai încolo cu doar 30 km, dar nici capitala care se află la 200 de km depărtare nu este considerată a fi departe....Ei vor ca Sfântu Gheorghe să fie un oraș majoritar român, deoarece cred că doar așa nu vor mai pleca tinerii de aici. Pentru aceasta există însă foarte puține șanse**”. “: Cât de reale credeți că sunt acele paralele pe care le vehiculează atât românii cât și maghiarii: viceprimar maghiar la Brașov, Cluj, Arad?... La Sfântu Gheorghe nu putem vorbi despre necesitatea matematică a politicii. Pot fi luate în considerare alte puncte de vedere?.: **Susțin ceea ce am afirmat anterior, în momentul în care procentul de 75% este respectat în efectivul și conducerea poliției, jandarmeriei, pompierilor, voi iniția numirea unui viceprimar român. Până atunci însă nimeni să nu aștepte să renunțăm la aceste funcții în autoguvernările care reprezintă singurul bastion al maghiarilor.** ”

11. Petentul consideră că acest comportament al reclamatului, este de respingere și marginalizare în conformitate cu art. 4., refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi și facilități, conform art. 10 și atingerea demnității, crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare ...conform art. 15 din O.G. 137/2000.

Susținerile părții reclamate

-

VI. Motivele de fapt și de drept

12. **În fapt**, Colegiul director reține că petentul consideră că primarul, într-un interviu acordat unei publicații maghiare, ziarul în limba maghiară Haromszek, a discriminat cetățenii români.

13. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată

14. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

15. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

16. **Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Se apreciază că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

17. Raportat la **scopul legitim urmărit**, prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

18. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul naționalității,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva majorității/unui grup de persoane pe criteriul naționalității – astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată.

19. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului nu sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

20. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

21. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

22. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, **iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

23. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

24. În scopul de a determina dacă articolul publicat, obiect al prezentei sesizări, constituie discriminare, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul articolului, rolul în societate al persoanei, autor al articolului.**

Obiectivul urmărit de partea reclamată

25. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii la adresa cetățenilor români de etnie română ori a urmărit doar informarea asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

26. Colegiul apreciază că, în speță, remarcile cu caracter de „respingere și marginalizare” din spațiul public ale părții reclamate, în calitate de primar, reprezentând opinia proprie a acestuia, au avut rolul de a informa publicul.

Contextul în care a fost făcută afirmația

27. Afirmațiile/remarcile au fost făcute în cadrul unui interviu acordat de partea reclamată ziarului în limba maghiară Haromszek.

28. Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică, neaducând atingere demnității cetățenilor români de etnie română.

Conținutul afirmației

29. Petentul sesizează faptul că partea reclamată, în calitate de primar, a susținut un interviu ziarului în limba maghiară Haromszek și a emis nenumărate remarci în spațiul public care sunt ofensatoare și discriminatorii la adresa cetățenilor români de etnie română.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

30. Colegiul director apreciază că afirmațiile/remarcile părții reclamate nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.

31. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se ”hrănește” din libertatea de exprimare**”. (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul afirmațiilor este o persoană publică, opiniile formulate având un larg impact.

32. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul naționalității.**

33. Reiterăm faptul că este esențial pentru persoanele publice ca, atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor.

Concluzii

34. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor

fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

35. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.** (CEDO, Lingens c. Austriei,).

36. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acele care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia).

37. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

38. **În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative.**

39. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

40. **Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul articolului, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației,** constatăm că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea

tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, declarațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normativ.

2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA – Membru

Motivată și tehnoeditată I.D./F.L.I.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.